NORAKSTS
Lieta Nr. A420469011

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2013.gada 3.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis S.Linkevičs,

piedaloties pieteicējai *L.M.*, pieteicējas pārstāvei *D.N.*,

atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmuma dienesta pārstāvim *A.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *L.M.* pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2011.gada 8.februāra lēmuma Nr.22.4.7/8462 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk –VID) Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrā audita daļa no 2010.gada 4.oktobra līdz 25.novembrim veica *L.M.* (turpmāk arī – pieteicēja) iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) auditu par 2008.gadu. Pārbaudes rezultātā ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 25.novembra lēmumu Nr.23.12/1491 *L.M.* papildus nomaksai budžetā aprēķināts IIN par 2008.gadu Ls 2343,08, soda nauda Ls 1171,54 un nokavējuma nauda Ls 626,77.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja.

[2] Izskatot *L.M.* sūdzību par iepriekš minēto lēmumu, VID ģenerāldirektore 2011.gada 8.februārī pieņēma lēmumu Nr. Nr.22.4/8462 (turpmāk arī – Lēmums), ar kuru atstāja negrozītu VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 25.novembra lēmumu Nr.23.12/1491.

Lēmums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[2.1] No lietas materiāliem izriet, ka VID rīcībā bija informācija par *L.M.* izdevumu neatbilstību viņas ienākumiem, tādēļ VID 2010.gada 15.martā (vēstule Nr.23.21/11991) lūdza *L.M.* iesniegt papildu deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu (turpmāk - papildu deklarācija) un gada ienākumu deklarāciju par 2008.gadu. *L.M.* pieprasītās deklarācijas VID neiesniedza.

Vienlaikus no lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 18.septembrī VID Latgales reģionālās iestādes Daugavpils nodaļa aicināja (vēstule Nr.16.1-34/33601) *L.M.* ierasties VID, lai lemtu jautājumu par saimnieciskās darbības reģistrēšanu. *L.M.* minēto uzaicinājumu atstāja bez ievērības.

Ņemot vērā minēto, VID NKP pamatoti saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta pirmo, otro, ceturto, sesto, septīto un astoto daļu un Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 „Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 2. un 10.punktu un 16.3.apakšpunktu noteica *L.M.* 2008.gada ar IIN apliekamo ienākumu, pamatojoties uz VID rīcībā esošo informāciju.

L.M. 2010.gada 4. un 18.oktobra paskaidrojumos kā naudas līdzekļu avotu norādīja no mātes *V.B.* saņemto dāvanu EUR 20 000 apmērā.

Auditā minētā summa netika iekļauta *L.M.* līdzekļu avotos, jo netika iegūti pierādījumi *L.M.* mātes *V.B.* finansiālajām iespējām aizdot naudas līdzekļus tādā apmērā.

[2.2] Savukārt pēc audita nobeiguma sarunas 2010.gada 24.novembrī, kā arī VID ģenerāldirektoram adresētajā sūdzībā *L.M.* norādīja, ka viņai uz 2008.gada 1.janvāri bija skaidras naudas uzkrājumi, kas izveidojušies no lauksaimniecības produkcijas ražošanas un pārdošanas. *L.M.* periodiski tirgoja savā saimniecībā (nomā esošajā zemē) saražoto produkciju, ienākumu apjoms gadā nepārsniedza Ls 2000. Vienlaikus *L.M.* norādīja, ka dārzeņu audzēšanu un pārdošanu viņa veica kopā ar vīru, kurš no 2003.gada veica visu ienākumu uzskaiti. Tāpēc *L.M.* lūdza ņemt vērā, ka dzīvokļa iegādei tika izmantoti gan kopā ar vīru, gan katra atsevišķi gūtie ienākumi, kuri tika uzkrāti līdz laulības noslēgšanai un laulības laikā līdz 2008.gadam.

L.M. papildus iesniedza vīra iesniegumu, kurā viņš apstiprina *L.M.* teikto un norāda, ka arī pats nodarbojas ar dārzeņu audzēšanu. Sūdzībai pievienotas SIA *„/Nosaukums/"*, SIA *„/Nosaukums 2/"* un SIA *„/Nosaukums 3/"* apliecinājumi (kopijas), ka *L.M.* periodiski tirgo piemājas saimniecībā ražoto produkciju (dārzeņus), un Valsts augu aizsardzības dienesta paziņojumi par testēšanas rezultātiem (kopija).

Vērtējot iesniegtos dokumentus, VID secināja, ka tie apliecina *L.M.* nodarbošanos ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu.

Apstāklis, ka Latvijā nav pieņemts ienākumu deklarēšanas likums rada nosacījumus, ka nodokļu maksātājs var atsaukties uz agrāk gūtiem ienākumiem, neskatoties uz to, ka tie nav pienācīgā kārtā deklarēti. Tomēr tiesības atsaukties uz ieņēmumu esamību neatbrīvo pieteicēju no pienākuma pierādīt, ka pieteicēja apgalvojumi ir patiesi. Apliekamā ienākuma

noteikšanā personai jāspēj pierādīt ienākumu avotu (izcelsmi). Pretējā gadījumā personai jārēķinās, ka tie tiks ieskaitīti ar nodokli apliekamos ienākumos (sk. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 28.decembra spriedumu lieta Nr.A42482207).

No lietas materiāliem izriet, ka *L.M.* ienākumu no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas guva ilgā laika periodā (no 1999.gada). Tā kā lietā nav iesniegti pierādījumi, kas liecinātu par *L.M.* dzīvesveida nodrošināšanai nepieciešamo līdzekļu apmēru laika periodā no 1999.gada līdz 2008.gadam un naudas līdzekļu uzglabāšanu līdz 2008.gada 1.janvārim, VID secināja, ka nodokļu maksātāja nav iesniegusi pierādījumus, ka naudas līdzekļi no saimnieciskās darbības veido skaidras naudas uzkrājumus uz 2008.gada 1.janvāri. Liecinieku liecības un iesniegtie paskaidrojumi apliecina saimnieciskās darbības faktu, taču tie nav uzskatāmi par pierādījumiem skaidras naudas uzkrājumu esamībai uz 2008.gada 1.janvāri. Konkrētajā gadījumā *L.M.* nav pierādījusi, ka no 1999.gada veiktās lauksaimniecības produkcijas pārdošanas rezultātā saņemtos naudas līdzekļus nav izmantojusi dzīvesveida nodrošināšanai līdz 2008.gada 1.janvārim. Tādējādi *L.M.* sniegtais paskaidrojums un fizisko personu liecības lietas ietvaros nevar tikt vērtētas kā pierādījumi *L.M.* skaidras naudas uzkrājumu uz 2008.gada 1.janvāri esamībai attiecīgajā apjomā.

Bez tam auditā izvērtētā informācija par *L.M.* vīra *S.M.* deklarētajiem ienākumiem un īpašumiem neliecina, ka viņas rīcībā varēja būt naudas līdzekļi dzīvokļa iegādei Ls 14 000 apmērā. Vienlaikus auditā ņemts vērā, ka dārzeņu pārdošanas rezultātā iegūtie līdzekļi tika izmantoti dzīvesveida nodrošināšanai, jo saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju *L.M.* algotā darbā nestrādāja.

Jāatzīmē, ka 2010.gada 18.oktobra paskaidrojumā *L.M.* ir norādījusi, ka skaidras naudas uzkrājumu uz 2008.gada sakumu viņai nebija. Turklāt jāņem vērā, ka informāciju par skaidras naudas uzkrājumu esamību *L.M.* iesniedza 2010.gada 24.novembrī, t.i., pēc tam, kad tika iepazīstināta ar auditā konstatēto, kā arī audita laikā no *L.M.* saņemta pretrunīga informācija par skaidras naudas līdzekļu avotiem.

Ņemot vērā minēto, auditā pamatoti netika atzīti *L.M.* norādītie skaidras naudas līdzekļu avoti - ienākumi no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas.

[2.3] Vienlaikus auditā konstatēts, ka 2008.gadā *L.M.* norēķinu kontā fiziskās personas *E.S.* un *A.S.* ieskaitīja naudas līdzekļus Ls 1986,24 apmērā.

Auditā iegūtā informācija (*V.B.* 2010.gada 12.novembra, *E.S.* 2010.gada 1.novembra un *L.M.* 2010.gada 12.novembra paskaidrojumi) liecina, ka minētie naudas līdzekļi bija *L.M.* mātes *V.B.* aizdevums, kas tika atdots, izmantojot *L.M.* norēķinu kontu, un naudas summa Ls 1986,24 apmērā neveidoja *L.M.* ienākumus 2008.gadā.

Līdz ar to noraidāms kā nepamatots *L.M.* sūdzībā norādītais, ka minētā naudas summa bija *V.B.* dāvana meitai, jo minētā informācija nav apstiprināta ar citiem objektīviem pierādījumiem.

[2.4] *L.M.* 2010.gada 12.novembrī sniedza informāciju, ka 2008.gadā notika kustamā īpašuma (automobiļu) maiņas darījums, t.i., automašīna VW Passat tika apmainīta pret kravas furgonu Fiat Ducato. Savukārt 2010.gada 24.novembrī *L.M.* sniegusi informāciju, ka 2008.gadā vidū tika apmainīta viņai piederošais transportlīdzeklis VW Transporter pret kravas furgonu Fiat Ducato, kā arī norādīja, ka 2008.gadā sākumā par Ls 500 tika pārdota

automašīna VW Passat. Darījumu apliecinoši dokumenti auditam netika iesniegti. Savukārt VID ģenerāldirektoram adresētajā sūdzībā *L.M.* norāda, ka auditā nepamatoti nav atzīti ienākumi Ls 1100 apmērā no transportlīdzekļu pārdošanas.

No lietas materiāliem redzams, ka transportlīdzekļa VW Transporter (saskaņā ar *L.M.* sniegto informāciju tika apmainīts pret Fiat Ducato) jaunais īpašnieks *A.T.*, kas 2010.gada 25.oktobrī telefoniski informējis VID NKP, ka iegādājies minēto transportlīdzekli no *L.M.*, 2008.gadā augustā samaksājot Ls 600 vīrietim (iespējams *L.M.* vīram).

Izvērtējot norādītos apstākļus kopsakarībā ar pārējiem lietā noskaidrotajiem faktiem, VID ģenerāldirektore secināja, ka *L.M.* sniegtie paskaidrojumi par automašīnu pārdošanu vai apmaiņu ir pretrunīgi un neatbilst VID NKP audita laikā iegūtajai informācijai, t.i., fiziskā persona *A.T.* telefoniski sniedzis informāciju, ka no *L.M.* iegādājās transportlīdzekli VW Transporter par Ls 600, savukārt *L.M.* sniegusi informāciju, ka minēto transportlīdzekli apmainījusi pret kravas furgonu Fiat Ducato, bet par Ls 500 pārdevusi automašīnu VW Passat. Savukārt sūdzībā *L.M.* sniedza informāciju, ka no transportlīdzekļu atsavināšanas gūti ienākumi Ls 1100 apmērā.

Tādējādi secināms, ka *L.M.* paskaidrojumos sniegtā informācija par minētajiem darījumiem ir pretrunīga, kā arī tā nav apstiprināta ar citiem pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem.

Ņemot vērā minēto, VID ģenerāldirektore secināja, ka VID NKP pamatoti neiekļāva *L.M.* 2008.gada naudas līdzekļu avotos *L.M.* norādītos gūtos ienākumus no transportlīdzekļu pārdošanas, jo auditā netika iegūti pierādījumi, kas apliecina ieņēmumu apjomu, kā arī *L.M.* nav pierādījusi, ka minētie darījumi bija atlīdzības darījumi, nevis maiņas darījumi.

[2.5] Tā kā *L.M.* sniegusi informāciju, ka, vedot kopējo mājsaimniecību ar vīru *S.M.* un māti *V.B.*, viņas personīgie izdevumi pārbaudāmajā periodā ir ievērojami mazāki nekā iztikas minimumā noteiktais izdevumu apjoms, tad VID NKP pamatoti atbilstoši likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta sestajai daļai *L.M.* samazināja personīgā patēriņa izdevumus un noteica tos Ls 480 apmērā, pamatojoties uz nodokļu maksātājas sniegto informāciju.

Ņemot vērā minēto, VID NKP pamatoti noteica *L.M.* līdzekļu izlietojumu 2008.gadā Ls 16 623,28 un līdzekļu avotus Ls 6290,96. Līdz ar to *L.M.* pamatoti konstatēts izdevumu pārsniegums pār ienākumiem Ls 10 332,32 apmērā, kas atbilstoši likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 12.punktam kvalificējams kā citi ienākumi, kas apliekami ar IIN.

Līdz ar to VID NKP pamatoti saskaņā ar likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo un trešo daļu, 29.panta otro daļu un trešo daļu noteica *L.M.* 2008.gada ar IIN apliekamo ienākumu Ls 10 332,32, un, piemērojot gada neapliekamo minimumu Ls 960, papildu nomaksai budžets aprēķināja IIN Ls 2343,08, soda naudu Ls 1171,54 un nokavējuma naudu Ls 626,77.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu, norādot šādus argumentus.

[3.1] Lai arī pieteicēja nestrādāja algotu darbu un neatradās ne ar vienu personu darba tiesiskajās attiecībās, viņa kopā ar vīru iznomātājās zemes platībās nodarbojās ar

lauksaimniecības produkcijas audzēšanu, kuras pārpalikumus realizēja Daugavpils centrālajā tirgū, kur jau no 1997.gada viņa un vīrs iznomāja tirdzniecības vietas. No šīs darbības gan pieteicēja, gan vīrs gadā guva ienākumus no Ls 2000.00 līdz Ls 3000.00 katrs.

[3.2] Valsts ieņēmumu dienesta darbinieki galīgajā apliekamajā ienākumā aprēķinā (audita pārskata 15.lapa tabulā Nr.2) naudas līdzekļus Ls 1986.24 (Ls 1591.85 + Ls 394.39), ko pieteicējai uz norēķinu kontu pārskaitīja radinieki *E.S.* un *A.S.*, pretēji visiem pierādījumiem prettiesiski, ieskaitīja pieteicējas izdevumos, tai laikā, kad tos vajadzēja ieskaitīt ienākumos, vai vismaz tos neieskaitīt ne izdevumos, ne ieņēmumos, kā tas tika izdarīts 2010.gada 12.novembra aprēķinā, lai pieteicēja tam arī nepiekrīt.

Minētā naudas summa Ls 1986.24 (Ls 1591.85+394.39), ko pieteicējai uz norēķinu kontu pārskaitīja radinieki - māte un dēls *S.*, ir naudas summa, ko viņi bija parādā pieteicējas mātei. Pieteicējas māte palūdza viņiem pārskaitīt šo naudas summu uz pieteicējas norēķinu kontu, jo māte šo naudu uzdāvināja pieteicējai, palīdzot iegādāties dzīvokli un šo naudas summu pieteicēja arī pārskaitīja dzīvokļa pārdevējam, kas labi ir redzams no bankas izrakstiem, tādējādi šie naudas līdzekļi, nekādi nevar būt pieteicējas izdevumi.

[3.3] VID darbinieki, neskatoties uz pieteicējas iebildumiem patvaļīgi izslēdza no pieteicējas ienākumiem 2008.gadā ieņēmumu Ls 600 apmērā par kravas furgona VW „Transporter" pārdošanu un neiekļāva pieteicējas ieņēmumu Ls 500 apmērā no automašīnas „Passat" pārdošanas, tādējādi prettiesiski samazinot pieteicējas ienākumus 2008.gadā tikai no automašīnu pārdošanas Ls 1100 (viens tūkstotis simts latu) apmērā.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā VID neatzina pieteikumu pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Pieteicējas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumos norādīto argumentu pamata.

[7] Tiesas sēdē nopratinātas kā liecinieces *V.B.* un *E.S.* norādīja, ka *V.B.* 2006.gadā *E.S.* automašīnas iegādei aizdeva Ls 1600 un *E.S.* dēlam datora iegādei aizdeva Ls 400. *V.B.* informēja, ka parādu jāpārskaita uz pieteicējas kontu, jo minēto summu *V.B.* uzdāvina pieteicējai.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, liecinieku liecības, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[9] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka nodokļu administrācijas pienākums ir kontrolēt nodokļu (nodevu) aprēķināšanas un maksāšanas pareizību.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.pantā reglamentēta nodokļu maksājumu apmēra precizēšanas kārtība. Saskaņā ar minētā panta pirmo un otro daļu, nodokļu administrācijai ir tiesības pēc nodokļu revīzijas (audita) precizēt nodokļu apmērus un uzlikt soda naudu triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa, ja pārkāpti nodokļu likumi, Ministru kabineta noteikumi par valsts nodevām un pašvaldības domes (padomes) izdotie saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktie nodokļu maksātāja vispārīgie pienākumi ir ziņot par visiem saviem ienākumiem, pamatot nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu summu atbilstību normatīvajiem aktiem par valstij un pašvaldībām pienākošos summu aprēķināšanas un maksāšanas kārtību, uzrādot vai iesniedzot nodokļu administrācijas ierēdņiem (darbiniekiem) viņu pieprasītos dokumentus.

Savukārt, likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 21.pants noteic VID teritoriālās iestādes pēc maksātāja dzīvesvietas pienākumu pārbaudīt deklarācijā uzrādīto datu ticamību un pareizību.

Minētā likuma 22.panta trešajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja nodokļu maksātāja deklarētie ienākumi vai VID rīcībā esošajos pārskatos (paziņojumos) uzrādītie maksātāja ienākumi neatbilst viņa izdevumiem taksācijas gadā, VID pieprasa iesniegt papildu deklarāciju (atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajai veidlapai) par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu.

Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 „Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" (turpmāk – Noteikumi Nr.780) 1.punktā norādīts, ka šie noteikumi nosaka veidlapas paraugu papildu deklarācijai par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu un kārtību, kādā VID uz aprēķinu pamata nosaka apliekamā ienākuma lielumu, kā arī kārtību un termiņu, kādā VID iesniedzama informācija par iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu.

Noteikumu Nr.780 5.punktā noteikts, ka IIN maksātājs papildu deklarācijai pievieno dokumentus, kas apliecina ienākumu izcelsmi, to struktūru un īpatnības, kā arī citu informāciju, kuru tas uzskata par nepieciešamu sniegt VID pirms ienākuma aprēķina.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta otrā daļa paredz, ja maksātājs iesniegtajā deklarācijā ir uzrādījis ienākumu apjomu, kas saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju ir mazāks par viņa izdevumu apjomu, VID nosaka ar nodokli apliekamo ienākumu un nodokļa summu uz aprēķinu pamata atbilstoši maksātāja īpašuma vērtības pieaugumam un VID rīcībā esošajām ziņām par maksātāja darbību (arī maksātāja darījumiem un ieņēmumiem no saimnieciskās darbības).

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta astotajā daļā noteikts, ka kārtību, kādā uz aprēķinu pamata VID nosaka apliekamā ienākuma lielumu, un kārtību un termiņu, kādā VID iesniedzama informācija par maksātāja ieņēmumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem un to vērtības maiņu, nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.780 16.punkts paredz, ka ienākumu aprēķinā ir izmantojamas vairākas metodes, bet 16.3.apakšpunktā norādīta izdevumu metode, t.i., IIN maksātāja apliekamo ienākumu aprēķina kā kopējo izdevumu īpašumu iegādei, saimnieciskās darbības, kā arī personas dzīvesveida nodrošināšanai un maksātāja deklarēto ienākumu starpību.

Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta ceturto daļu, nosakot maksātāja īpašuma vērtību un tās pieaugumu, kā arī īpašuma palielinājumu pārbaudāmajā periodā, VID izmanto Uzņēmumu reģistra datubāzu, kurām ir publiska ticamība, Ceļu satiksmes drošības direkcijas, zemesgrāmatu un pārējo citu valsts reģistru un valsts informācijas sistēmu turētāju datus, kā arī maksātāja papildu deklarāciju kopā ar tai pievienotajiem attaisnojuma dokumentiem par maksātāja ienākumiem un izdevumiem.

Līdz ar to tiesa secina, ka VID Latgales reģionālajai iestādei bija tiesības pārbaudīt pieteicējas deklarācijās uzrādīto datu ticamību, kā arī uz aprēķinu pamata noteikt ar nodokli apliekamo ienākumu un maksājamo IIN, izmantojot izdevumu metodi un izmantojot savā rīcībā esošo informāciju.

Tiesa konstatē, ka VID rīcībā esošā informācija bija pietiekama, lai VID Latgales reģionālā iestāde varētu pabeigt pieteicējai veikto IIN auditu par 2008.gadu un pieņemt lēmumu par IIN nomaksu.

[10] Lietā ir strīds par to, vai atbildētājs pamatoti pieteicējai papildus nomaksai budžetā aprēķinājis IIN par 2008.gadu Ls 2343,08, soda naudu Ls 1171,54 un nokavējuma naudu Ls 626,77.

[11] Tiesa konstatē, ka VID Nodokļu kontroles pārvalde, piemērojot Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 „Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 16.3.punktā minēto izdevumu metodi, noteica pieteicējas 2008.gada līdzekļu izlietojuma pārsniegumu pār to avotiem Ls 10332,32 (Ls 16623,28 -Ls 6290,96), kas kvalificējams kā citi ienākumi, kas apliekami ar IIN.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.panta otrā daļa nosaka, ka iekšzemes nodokļa maksātāja gada apliekamais ienākums ir viņa gada ienākums, izņemot šā likuma 9.pantā minētos neapliekamos ienākumus, no kura tiek atskaitīti šā likuma 10.pantā noteiktie attaisnotie izdevumi; maksātāja gada neapliekamais minimums; šā likuma 13.pantā noteiktie atvieglojumi.

Tādējādi VID NKP noteica pieteicējai 2008.gada ar IIN apliekamo ienākumu Ls 10332,32 un, piemērojot gada neapliekamo minimumu Ls 960, papildu nomaksai budžetā aprēķināja IIN Ls 2343,08 (25% no Ls 9372,32), soda naudu 50% apmērā Ls 1171,54 un nokavējuma naudu Ls 626,77.

Lietā nepastāv strīds par piemēroto aprēķinu metodi ar IIN apliekamā ienākuma noteikšanā. No pieteikuma izriet, ka lietā ir strīds par pieteicējas ienākumiem, kas gūti kopā ar vīru no lauksaimniecības produkcijas audzēšanas, kuras pārpalikumus realizēja Daugavpils centrālajā tirgū, par naudas summu Ls 1986.24 (Ls 1591.85+394.39), ko pieteicējai uz norēķinu kontu pārskaitīja radinieki - māte un dēls *S.*, ko viņi bija parādā pieteicējas mātei, ko

pieteicējas māte dāvināja pieteicējai dzīvokļa, kā arī strīds par ienākumiem Ls 1100 apmērā no automašīnu pārdošanas.

[11.1] VID konstatējot pieteicējas izdevumu neatbilstību viņas ienākumiem, 2010.gada 15.martā (vēstule Nr.23.21/11991) lūdza pieteicējai iesniegt papildu deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu (turpmāk - papildu deklarācija) un gada ienākumu deklarāciju par 2008.gadu. Pieteicēja pieprasītās deklarācijas VID neiesniedza.

No lietas materiāliem arī redzams, ka 2008.gada 18.septembrī VID Latgales reģionālās iestādes Daugavpils nodaļa aicināja (vēstule Nr.16.1-34/33601) pieteicēju ierasties VID, lai lemtu jautājumu par saimnieciskās darbības reģistrēšanu. Pieteicēja arī minēto uzaicinājumu atstāja bez ievērības.

Pieteicēja 2010.gada 4. un 18.oktobra paskaidrojumos kā naudas līdzekļu avotu norādīja no mātes *V.B.* saņemto dāvanu EUR 20 000 apmērā.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve norādīja, ka norādīt kā naudas līdzekļu avotu no mātes *V.B.* saņemto dāvanu EUR 20 000 apmērā pieteicējai ieteikusi VID darbiniece, norādot, ka pieteicēja nespēs pierādīt ienākumus, kas gūti kopā ar vīru no lauksaimniecības produkcijas audzēšanas, kuras pārpalikumus realizēja Daugavpils centrālajā tirgū.

Tiesa konstatē, ka lietas materiālos ir pieteicējas vīra *S.M.* iesniegums, kurā viņš apstiprina *L.M.* teikto un norāda, ka arī pats nodarbojas ar dārzeņu audzēšanu, minēto *S.M.* apstiprināja arī tiesas sēdē. Lietas materiālos atrodas SIA *„/Nosaukums/”*, SIA *„/Nosaukums 2/”* un SIA *„/Nosaukums 3/”* apliecinājumi (kopijas), ka pieteicēja periodiski tirgo piemājas saimniecībā ražoto produkciju (dārzeņus), un Valsts augu aizsardzības dienesta paziņojuma par testēšanas rezultātiem (kopija).

Vērtējot minētos dokumentus, tiesa secina, ka tie apliecina pieteicējas nodarbošanos ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu.

Apstāklis, ka Latvijā nav pieņemts ienākumu deklarēšanas likums rada nosacījumus, ka nodokļu maksātājs var atsaukties uz agrāk gūtiem ienākumiem, neskatoties uz to, ka tie nav pienācīgā kārtā deklarēti. Tomēr tiesības atsaukties uz ieņēmumu esamību neatbrīvo pieteicēju no pienākuma pierādīt, ka pieteicēja apgalvojumi ir patiesi. Apliekamā ienākuma noteikšanā personai jāspēj pierādīt ienākumu avotu (izcelsmi). Pretējā gadījumā personai jārēķinās, ka tie tiks ieskaitīti ar nodokli apliekamos ienākumos *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 28.decembra spriedumu lieta Nr.A42482207)*.

No pieteicējas paskaidrojumiem izriet, ka pieteicēja ienākumu no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas guva ilgā laika periodā (no 1999.gada). Tā kā lietā nav iesniegti pierādījumi, kas liecinātu par pieteicējas dzīvesveida nodrošināšanai nepieciešamo līdzekļu apmēru laika periodā no 1999. līdz 2008.gadam un naudas līdzekļu uzglabāšanu līdz 2008.gada 1.janvārim, tiesa secina, ka pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, ka naudas līdzekļi no saimnieciskās darbības veido skaidras naudas uzkrājumus uz 2008.gada 1.janvari. Liecinieku liecības un iesniegtie paskaidrojumi apliecina saimnieciskās darbības faktu, taču tie nav uzskatāmi par pierādījumiem skaidras naudas uzkrājumu esamībai uz 2008.gada 1.janvari. Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav pierādījusi, ka no 1999.gada veiktās lauksaimniecības produkcijas pārdošanas rezultātā saņemtos naudas līdzekļus nav izmantojusi

dzīvesveida nodrošināšanai līdz 2008.gada 1.janvārim. Tādējādi pieteicējas sniegtais paskaidrojums un fizisko personu liecības lietas ietvaros nevar tikt vērtētas kā pierādījumi pieteicējas skaidras naudas uzkrājumu uz 2008.gada 1.janvāri esamībai attiecīgajā apjomā.

Bez tam audita izvērtētā informācija par pieteicējas vīra *S.M.* deklarētajiem ienākumiem un īpašumiem neliecina, ka viņa rīcībā varēja būt naudas līdzekļi dzīvokļa iegādei Ls 14 000 apmērā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pants nosaka, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs. Tiesa piekrīt, ka VID nav tiesību prasīt likumā neparedzētus pierādījumus, uz ko ir norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2004.gada 11.maija spriedumā lietā Nr.SKA-48, un ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pants ir tulkojams kopsakarā ar citām likuma „Par nodokļiem un nodevām" normām, jo īpaši 15.panta 1.4 punktu (*noteic, ka nodokļu aprēķina pareizības pierādīšanai uzglabāt finansiālās un saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus apliecinošus dokumentus vismaz piecus gadus, bet gadījumos, kad nodokļu maksātājam saskaņā ar likumu tiek piemērots īpašs nodokļu režīms uz laiku, kas pārsniedz piecus gadus*). Tomēr tiesa vienlaicīgi vēlas norādīt, ka Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments nodokļu lietās ir norādījis, ka privātpersonu pienākums nodrošināt nepieciešamos pierādījumus palielinās proporcionāli tam, cik ļoti lēmuma pieņemšanas process notiek pašas privātpersonas interesēs. Šādos gadījumos attiecībā uz faktiem, kas veicina labvēlīga lēmuma pieņemšanu, ir dabiski un atbilstoši pierādījumu nastu uzlikt privātpersonai, nevis pārvaldei (sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 4.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-93 14.2.punktu).

Turklāt, kā norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, nodokļu administrēšana lielā mērā balstās uz informāciju, ko iesniedz nodokļu maksātājs, tai skaitā informāciju, ko nodokļu maksātājs iegūst no citiem avotiem, bet ko viņš apliecina. Tāpēc no nodokļu maksātāja tiek prasīts, lai, iesniedzot nodokļu deklarāciju un sniedzot citu informāciju, viņš būtu ļoti uzmanīgs un skrupulozs. Paviršība vai nolaidība nav pieļaujama. Turklāt nodokļu maksātājs parasti saprot, kāda informācija ir svarīga, lai novērstu nepareizas informācijas iesniegšanu un līdz ar to risku būt sodītam. (sk., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 10.maija sprieduma lietā Nr.SKA-119 12.punktu).

Tiesa ņem vērā arī apstākli, ka pieteicēja nav izmantojusi, tiesas vērtējumā legālu iespēju pierādīt ienākumu esamību no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas, reģistrējot saimniecisko darbību.

[11.2] Tiesa konstatē, ka 2008.gadā pieteicējas norēķinu kontā fiziskās personas *E.S.* un *A.S.* ieskaitīja naudas līdzekļus Ls 1986,24 apmērā.

Auditā iegūtā informācija (*V.B.* 2010.gada 12.novembra, *E.S.* 2010.gada 1.novembra un pieteicējas 2010.gada 12.novembra paskaidrojumi) liecina, ka minētie naudas līdzekļi bija pieteicējas mātes *V.B.* aizdevums, kas tika atdots, izmantojot pieteicējas norēķinu kontu, un naudas summa Ls 1986,24 apmērā neveidoja pieteicējas ienākumus 2008.gadā.

Tiesa ņem vērā apstākli, ka audita laikā VID izvērtēja pieteicējas mātes *V.B.* finansiālās iespējas. Auditā konstatēts, ka *V.B.* 2005. un 2006.gadā nav strādājusi algotu darbu, savukārt 2004., 2007. un 2008.gadā saņemta darba alga kopsummā Ls 3191,48, kas nepārsniedz valstī noteikto iztikas minimuma grozu vienam iedzīvotājam norādītajā laika periodā. Saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju *V.B.* nav VID deklarējusi ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamus ienākumus no nekustamo vai kustamo īpašumu pārdošanas. Turklāt atbilstoši VĪD rīcībā esošajai informācijai *V.B.* rīcībā nebija nekustamie un kustamie īpašumi, kuru atsavināšanas rezultātā varēja veidoties naudas uzkrājumi. *V.B.* nav reģistrēta VID kā saimnieciskās darbības veicēja, kā dalībnieks un amatpersona uzņēmējsabiedrībās.

Līdz ar to noraidāms kā nepamatots pieteikumā norādītais, ka minētā naudas summa bija *V.B.* dāvana meitai, jo minētā informācija nav apstiprināta ar citiem objektīviem pierādījumiem.

[11.3] Pieteicēja tiesai un VID sniegusi informāciju, ka 2008.gadā notika kustamā īpašuma (automobiļu) maiņas darījums, t.i., automašīna VW Passat tika apmainīta pret kravas furgonu Fiat Ducato. Savukārt 2010.gada 24.novembrī pieteicēja sniegusi informāciju, ka 2008.gadā vidū tika apmainīta viņai piederošais transportlīdzeklis VW Transporter pret kravas furgonu Fiat Ducato, kā arī norādījusi, ka 2008.gadā sākumā par Ls 500 tika pārdota automašīna VW Passat. Darījumu apliecinoši dokumenti auditam netika iesniegti. Savukārt VID ģenerāldirektoram adresētajā sūdzībā un pieteikumā tiesā pieteicēja norāda, ka auditā nepamatoti nav atzīti ienākumi Ls 1100 apmērā no transportlīdzekļu pārdošanas.

No lietas materiāliem redzams, ka transportlīdzekļa VW Transporter (saskaņā ar pieteicējas sniegto informāciju tika apmainīts pret Fiat Ducato) jaunais īpašnieks *A.T.* 2010.gada 25.oktobrī telefoniski informējis VID NKP, ka iegādājies minēto transportlīdzekli no pieteicējas, 2008.gadā augustā samaksājot Ls 600 vīrietim (iespējams pieteicējas vīram).

Tiesa sēdē nopratināts kā liecinieks *J.D.* norādīja, ka 2008.gadā pie viņa vērsās pieteicējas vīrs, kuram piederēja VW Transporter, kurš gribēja mainīt minēto automašīnu pret Fiat Ducato. Pieteicējas vīrs vēlējās, lai *J.D.* apskata Fiat Ducato un pārbauda tā tehnisko stāvokli, ko *J.D.* arī izdarīja un ieteica pieteicējas vīram prasīt piemaksu Ls 700. Apmaiņas darījums notika *J.D.* klātbūtnē, pieteicējas vīrs saņēma naudu Ls 700 un tad abi automašīnu īpašnieki aizbrauca uz CSDD, lai pārreģistrētu minētās automašīnas.

Izvērtējot norādītos apstākļus kopsakarībā ar pārējiem lietā noskaidrotajiem faktiem, tiesa secina, ka pieteicējas sniegtie paskaidrojumi par automašīnu pārdošanu vai apmaiņu ir pretrunīgi un neatbilst VID NKP audita laikā iegūtajai informācijai, t.i., fiziskā persona *A.T.* telefoniski sniedzis informāciju, ka no pieteicējas iegādājās transportlīdzekli VW Transporter par Ls 600, savukārt pieteicēja sniegusi informāciju, ka minēto transportlīdzekli apmainījusi pret kravas furgonu Fiat Ducato, bet par Ls 500 pārdevusi automašīnu VW Passat. Savukārt pieteikumā pieteicēja sniedz informāciju, ka no transportlīdzekļu atsavināšanas gūti ienākumi Ls 1100 apmērā.

Tādējādi secināms, ka pieteicējas paskaidrojumos sniegtā informācija par minētajiem darījumiem ir pretrunīga, kā arī tā nav apstiprināta ar citiem pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem.

Liecinieka *J.D.* liecības tiesa arī vērtē kritiski, jo nav skaidrs kādu apsvērumu dēļ naudas nodošana notika servisa teritorijā, nevis CSDD, kad notika transportlīdzekļu pārreģistrācija.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka VID NKP pamatoti neiekļāva pieteicējas 2008.gada naudas līdzekļu avotos norādītos gūtos ienākumus no transportlīdzekļu pārdošanas, jo auditā netika iegūti pierādījumi, kas apliecina ieņēmumu apjomu, kā arī pieteicēja nav pierādījusi, ka minētie darījumi bija atlīdzības darījumi, nevis maiņas darījumi.

[12] Pamatojoties uz sprieduma [11.1] un [11.3] punktos konstatēto, tiesa secina, ka Lēmums *L.M.* papildus nomaksai budžetā aprēķināt IIN par 2008.gadu Ls 2343,08, soda naudu Ls 1171,54 un nokavējuma naudu Ls 626,77 ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 290.pantu un 291.panta pirmo daļu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *L.M.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2011.gada 8.februāra lēmuma Nr.22.4.7/8462 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis *(personiskais paraksts)* S.Linkevičs

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnesis S.Linkevičs

Rēzeknē 2013.gada 3.janvārī